

הלכות הדרף היומי

מסכת ביצה

תוכן

- א. מי שלא הניח עירובי תבשילין אופין לו פת אחת ומבשילין לו קדרה אחת.....1
- ב. אין בנין בכלים ואין סתירה בכלים.....2
- ג. הנותן שמן בנר חייב משום מבעיר והמסתפק ממנו חייב משום מכבה.....4
- ד. קנבא שרי.....6
- ה. לכבות את הנר מפני דבר אחר ... אסור.....7
- ו. אין מכבין את הבקעת כדי לחוס עליה ואם בשביל שלא יתעשן הבית או הקדרה ... משום אבוד ממון ... אסור.....7
- ז. לכהול את העין ביום טוב ... דאיכא סכנה ... דאפילו בשבת שרי ... סוף אוכלא... אסור 8
- ח. למכחל עינא מנכרי בשבתא ... כל צרכי חולה עושין על ידי נכרי בשבת ... כל דבר שאין בו סכנה אומר לנכרי ועושה ... מסייע אין בו ממש.....10
- ט. וכמה פת עבה אמר רב הונא טפח.....14
- י. פת מרובה ואמאי קרו ליה פת עבה משום דנפישא בלישה ... משום דקא טרח מירחא דלא צריך.....14
- יא. אין מכבדין בית המטות ביום טוב.....15
- יב. ואין מניחין את המוגמר ביום טוב.....16

דף כב.

א. מי שלא הניח עירובי תבשילין אופין לו פת אחת ומבשילין לו קדרה אחת

כבר התבאר לעיל דף יז. שמי שלא עירב¹ או שנאבד עירובו, כשם שאסור לו לאפות ולבשל ולעשות כל מלאכות אוכל נפש מיום טוב לשבת, לצורך עצמו, כך אסור לו לעשות לאחרים אפילו בתוך ביתם ואין לו תקנה אלא שהקמה שהוא צריך לאפות, והתבשילין שהוא צריך לבשל, והנרות שהוא צריך להדליק, וכן כל דבר שהוא צריך להכין מיום טוב לשבת, יתן במתנה

¹ שו"ע ונו"כ תקבז ב

הלכות הדרף היומי

מסכת ביצה

גמורה לאדם אחר שעירב, והוא אופה ומבשל ומדליק את הנרות ומכין כל צרכי שבת לזה שלא עירב,

ואם² אין שם אדם אחר שעירב שיוכל להקנות לו קמחו ותבשילו ונרותיו, או אפילו שיש אדם שעירב ואינו רוצה להקנות לו³, התיירו לו חכמים להכין כל צרכי שבת בצמצום כדי חייו משום כבוד שבת, כלומר שיאפה לו פת אחת שתספיק לו לכל השבת⁴ ויבשל לו קדרה אחת וידליק לו נר אחד שיאכל אצלו, אבל בחדר שאינו אוכל שם אסור לו להדליק שם נר לצורך השבת, אבל מותר לו לילך לתוך החדר מבעוד יום סמוך לחשכה לחפש איזה דבר ויוליך עמו נר דולק ויניחנו שם, שיהיה דולק שם בשבת מלבד נר אחד הדולק בביתו, שהתירו לו חכמים להדליקו לצורך השבת מפני שלום בית שלא יאכל בחשיכה ואפילו בלא אכילה אין שלום בית בלא נר.

ב. אין בנין בכלים ואין סתירה בכלים

אין בנין ואין סתירה בכלים, כל עוד אינו צריך לבנותם בחזקה ולתקוע את חלקיו זה בזה.

ישנם שלשה סוגי חיבורים בכלים: א. תקיעה – כלי שחלקיו מחוברים זה לזה בהידוק חזק, כגון מיטה של פרקים. ב. הידוק – כלי שחלקיו מחוברים זה לזה שלא בחוזק, כגון כוס של פרקים בימיהם, שהיו מחברים את הכוס לרגל בהידוק שלא בחוזק. ג. חיבור רפוי – כלי שחלקיו מחוברים זה לזה ברפיון, ללא כל הידוק.

מן התורה אין חיוב אלא כשמחבר את חלקי הכלי על ידי תקיעה, וחכמים גזרו לאסור אף בחיבור על ידי הידוק, ולפעמים אף כשהוא רפוי, גזירה שמא יתקע. ודיניהם של הכלים חלוקים זה מזה. א. כלי שדרכו להיות מהודק בחוזק, כגון מיטה, אסור לחבר את חלקיו אף ברפיון⁵, גזירה שמא יחברנו בחוזק. ב. כלי שדרכו להיות מהודק שלא בחוזק, כגון כוס, לדעת הכל אסור

² שו"ע ונו"כ תקבז ב

³ מ"ב ס"ק סא

⁴ ופשוט דאם יש לו פת אחד שנשאר לו מיו"ט אסור לו לאפות משום לחם משנה. מ"ב שם סב

⁵ משנ"ב (שיג סקמ"ה, וכן בס"י שח סקע"ב). אולם החזו"א (או"ח סי' נ סק"י) התיר להחזיר רפוי אף במיטה של פרקים. ועיין מש"כ בזה במשנ"ב סקמ"ב

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/GBwUrGXgJmSBYBitDGM0T3>

הלכות הדרף היומי

מסכת ביצה

לחבר את חלקיו בהידוק⁶, ונחלקו אם מותר לחברם ברפיון. ג. כלי שדרכו להיות מחובר ברפיון, מותר לחבר את חלקיו ברפיון. אולם רפוי ואינו רפוי, אסור⁷.

ביו"ט אין גוזרים שמא יתקע במקום שיש בכך משום מניעת שמחת יום טוב⁸.

ולפיכך מושב של כסא שאינו מחובר אל הכסא, מותר להסירו וגם לשוב ולהחזירו למקומו המיועד בכסא כמובן בחיבור ללא ברגים⁹.

כסא תינוק שרגילים לפותחו ולשוב ולקפלו, מותר לפותחו ולקפלו גם בשבת, וכן המגש שעליו מאכילים את התינוק או המגש הנמצא לפני התינוק בעגלה, אם ניתן לחברו ולפרקו בנקל, ועושים כן לעיתים קרובות, מותר לחברו ולפרקו בשבת, אך אם אינו מתחבר בקלות או שנשאר מחובר לזמן ארוך, אסור לפרקו ולחברו בשבת.

עמוד תפילה (סטנדר) שעשוי כך שאפשר להגביהו או להנמיכו לפי הצורך בעזרת ברגים, מותר לשנותו כנדרש¹⁰, וכן הדין בכסא משרדי, אך ודאי שאסור לעשות כל שינוי ברהיטים שהשינוי בהם נעשה על ידי הפעלה חשמלית.

אולם בנין גמור וסתירה גמורה שייך גם בכלים, לפיכך אין לשחק ולבנות באבני לגו או בחלקי קליקס וכדומה, שהרי הם נתקעים זה בזה בחוזקה¹¹. אך מותר לאפשר לילדים קטנים שלא הגיעו למצוות לשחק בשבת ב"אבני פלא" או ב"לגו", ולחבר אותן זו בזו, לעשות מהם צורת בנין או מגדל וכדומה, ואין לחוש בזה לאיסור בונה בשבת. וכן מותר לאפשר להם לחזור ולפרק אותן בשבת¹².

מטה של פרקים¹³ כלומר העשויה ממספר חלקים הנעשית בשביל בעלי אומנות או אנשי צבא, בכדי שיוכלו לשאתה בלכתם בדרך, וכשמגיעים למחוז חפצם מחזירים את פרקיה ומושיבים אותה, אסור להחזירה ולהדקה בשבת, גזירה שמא יתקענה ביתדות ומסמרים, שאז נחשב גמר

⁶ מ"ב שם אולם בשו"ע הרב (סכ"א) והו"א (סי' נ' סק"י) כתבו שבהידוק שאין דרכו לתוקעו נחלקו שתי הדעות בשו"ע. וההו"א (סי' נ' סק"י) נקט להקל בזה והשו"ע הרב היקל במקום צורך גדול, ורק באין דרכו כלל לתוקעו, ועמד בזה התה"ד (סקט"ז), עיין שם

⁷ מ"ב שם מנ

⁸ מ"ב תקיט סק"מ, ובשעה"צ שם סק"א. אבל במקום שאין בכך משום מניעת שמחת יום טוב, גוזרים גם ביום טוב שמא יתקע, כמבואר בשו"ע שם ס"א

⁹ שמירת שבת כהלכתה פרק כג אות מח – נ.

¹⁰ ועיין שו"ת אז נדברו חי"ד סי' יא, וכן בשלחן שלמה ח"ב סי' שיג סק"ו. וע"ע שו"ת מנחת יצחק ח"ט סי' לח שמחמיר בדבר

¹¹ שמירת שבת כהלכתה פרק טז אות יט

¹² שם

¹³ שו"ע ונו"כ שיג ו

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/GBwUrGXgJmSBYBitDGM0T3>

הלכות הדרף היומי

מסכת ביצה

מלאכה וחייב משום מכה בפטיש. ואם דרכה תמיד להיות רפויה מותר לכתחלה להחזירה באופן שלא יחדקנה שאז אין לגזור פן יתקע בחוזקה.

מיסויי הכלים, אפילו עשויים על ידי חריצים כמו בסיר – לחץ מותר להחזירם ולהדקם בחוזק, הואיל ואינם עשויים לקיום באופן מתמיד, אלא עשויים לפתחם ולסוגרם תמיד¹⁴.

לפיכך מותר להשתמש בבקבוק גומי של מים חמים שנסגר על ידי הברגה.

ג. הנותן שמן בנר חייב משום מבעיר והמסתפק ממנו חייב

משום מכבה

בשבת אסור להדליק אש או לכבותה בכל אופן שהוא, לרבות הדלקת החשמל על כל מכשיריו וכיבוי, וכן אסור להגדיל אש או להקטינה, להוסיף שמן לנר דלוק או לקחת מן השמן שבמנורה הדולקת, והנותן שמן לתוך הנר הדולק חייב משום מבעיר¹⁵ וכן אסור לקרב שמן אל הפתילה הדולקת או להרחיק ממנה, לפתוח מיכל – גז מלא בצד מיכל העומד להתרוקן, וכן אסור לסגור את ברז מיכל – הגז.

נר שמן או כל חומר בעירה נוזלי אחר המטה או מנענע אותם חייב משום מבעיר ומשום מכבה מכיון שקירוב שמן אל הפתילה מנביר את בעירתו וריחוקו מכבהו ולפיכך אם בא לטלטל שולחן שיש עליו נרות כאלו (באופן שאין בו משום טילטול מוקצה¹⁶) צריך לטלטלו בנחת כדי של יטה הנר¹⁷. אולם בנרות שחומר בעירתם מוצק כגון נר שעוה וכדומה אין איסור משום כיבוי או הבערה בהטייתם¹⁸. (ומ"מ אסור משום מוקצה)

אסור להשתמש לאור הנר שיש בו חומר בעירה נוזלי דבר שעריך עיון קצת, כגון לבדוק צינית, או להבחין בין בגדים הדומים זה לזה ומכל שכן לקרות בספר. ודוקא ביחיד, שמא יטה הנר. ואפילו אם מונח הנר במקום גבוה שאינו יכול להגיע אליו אסור אבל אם שנים קורין בספר אחד או שאמר לאחד מבני ביתו להשגיח עליו שלא יטה, מותר. אבל אם קוראים בשני ספרים או בספר אחד בשני נושאים אסור ובנר של שעוה או כל חומר מוצק אחר, יש מקילין, דלא שויד

¹⁴ מ"ב שיד מה

¹⁵ רמב"ם שבת פ"ב ה"ב מתוספתא פ"ב ג ועיין תוס' ביצה כב ע"א ד"ה והמסתפק כתבו שחייב משום שע"י הוספת השמן דולק טוב יותר והרא"ש שם (פ"ב סי' יז) ס"ל שחייב משום שע"כ מאריך בהבערתו

¹⁶ כגון שהניה מבעו"י כלי היתר חשוב שאז הוא בסיס לדבר המותר והאסור

¹⁷ שו"ע ונו"כ רעז א ומ"ב ס"ק ז

¹⁸ אמנם מכיון להטותם להגדיל השלהבת אפשר שיש בו משום כיבוי והבערה (עיין מ"ב סי' ערה ס"ק ד ועיין ערוה"ש שם סעי' ז ח)

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/GBwUrGXgJmSBYBitDGM0T3>

הלכות הדף היומי

מסכת ביצה

שמא יטה, אך יש להחמיר שמא ימחוט ולרמב"ם הוי כיבוי דאורייתא. ומכל מקום אם קורא על פה רק שלפעמים מעיין קצת בספר להזכיר איזה דבר, מותר¹⁹.

ואם יש בחדר מנורות אחרות שאפשר לקרות לאורן ואין בהם חשש שמא יטה כגון שדלוק אצלו מנורות החשמל בבית וגם נרות השבת מותר לקרוא לאור הנר שאין חשש שמא יטה²⁰.

וכבר התבאר שגם ביום טוב אסור להדליק אש חדשה בכל אופן שהוא, כגון על ידי שפשוף הגפרור, או על ידי הפעלת מצית, או על ידי זכוכית מגדלת, ובכלל איסור זה גם הדלקת חשמל על כל מכשיריו. אבל מותר להעביר ביום טוב אש מאש אחרת גם בעזרת גפרור, גם אם הוא משומש, ואפילו להצית גפרור מסיגריה בוערת.

אסור לכבות אש בכל דרך שהיא אף ביום טוב, לרבות כיבוי חשמל. ועל כן יזהר שלא לזרוק גפרור בוער, אלא יניחנו בזהירות באופן שיכבה מאליו, יזהר שלא לנער את הסיגריה כדי להסיר את האפר שהצטבר בה, וכן יזהר שלא לכסות את המקטרת במכסה שלה, שלא לדרוך על בדל סיגריה בוער, וכיו"ב.

גם הקטנת האש²¹ היא בכלל כיבוי כמבואר, ועל כן אסורה ביום טוב. אך מותר להנמיך ביום טוב את הלהבה של כירי גז או פתיליה כאשר אין לו אלא אש אחת ואינו יכול להדליק להבה אחרת שהיא קטנה מזו הבערת, וגם אינו רוצה להסיר את הקדירה לגמרי מן האש משום שהוא רוצה לשמור על חום התבשיל, והוא חושש שהתבשיל שעל הלהבה יקדח ויתקלקל, או חושש שהמים יתאדו.

אבל אסור להנמיך את הלהבה כדי למנוע שהאוכל יתחרך במקצת או שהקדירה תפויח, ועל אחת כמה וכמה שאסור לעשות כן אם כוונתו בהקטנת הלהבה היא רק כדי למנוע הפסד ממון.

אבל אין להקטין את החום שבפלטה או בכיריים חשמליות או בתנור החשמלי, גם אם כוונתו שהתבשיל שעליו לא יקדח, מכיון שפעולה זו גורמת, בדרך כלל, לכיבוי של חוט מלובן ולפעמים גם להבערתו של חוט חשמלי אחר,

ומותר לכתחילה להגדיל את הלהבה כדי לבשל עליה, גם אם אחר כך יצטרך להקטין אותה כדי שלא יקדח תבשילו, שלא יתאדו המים או שלא יתפוצץ סיר הלחץ.

אסור לסגור את ברזו של מיכל – הגז בשעה שהאש דולקת בכיריים מופעלים, שכן יש בכך משום כיבוי, ואסור לעשות כן גם אם הברז של מיכלי – הגז הוא רחוק מן הכיריים המופעלים. ואפשר להעביר בשעה שאין האש דולקת בכיריים מעט מן הגז שבמיכל המלא למיכל הריק, אם

¹⁹ שו"ע סי' ער"ה סעי' א ב ג ח י אדם שם סעי' יד

²⁰ בה"ל סי' ער"ה ד"ה וכן

²¹ שמירת שבת כהלכתה פרק יג אות י – טו

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/GBwUrGXgJmSBYBitDGM0T3>

הלכות הדף היומי

מסכת ביצה

יש כוזה, ולסגור את המיכל המלא ולהשתמש במעט הגז המועבר, כך שהאש תכבה מאליה אחר זמן קצר.

לכתחילה אין להדליק באופן קבוע כירי – גז מתוך כוונה לשפות עליהם מים בגמר מלאכת הבישול כדי שהמים יגלשו מעבר לשולי הקדירה כשירתחו, ויכבו את הלהבה, שכן יהיה בכך משום איסור גרם כיבוי. אולם, אם קרה ששכח לכבות את הגז בערב יום טוב, או בדיעבד, אם טעה והדליק את הגז ביום טוב, ויש בזה משום הפסד ניכר, מותר לגרום לכיבוי הגז באופן הנזכר, ובלבד שיתכוון ליהנות מן המים שהוא מחמם ביום טוב. ובוודאי שאסור להיזיז את הקדירה עם המים הגולשים על פני הלהבה, שהרי זה יהיה כמכבה בידים.

מנורת נפט וגז שיש בהם וסת לשנות את דרגת אורן יש להקל לקרוא לאורם ויכתוב פתק שכתוב בו²² "שבת היום ואסור להדליק" וידיבקו על הוסת²³

מנורת חשמל שיש לה עמעם דינה כמנורת נפט²⁴

ד. קנבא שרי

²² וז"ל "ושמעתי על אנשי מעשה שכותבין על חתיכת נייר באותיות גדולות שבת היום ואסור להדליק ומדבקין מבעוד יום הנייר במקום (השרייפיל) ונראה שע"ז בודאי יש לסמוך להקל חדא דדעת מהרש"ל דסנורה במפתח מותר וה"ה בקשור בקשר משונה וכמו שכתב במחצית השקל וא"כ בנדון דידן שקשור הנייר על הנר במקום ההטייה לא גריע מזה גם כיון שבכל שעה רואה לעינו איסור בהדלקה בשבת דמי קצת לקריאת פרק במה מדליקין המבואר בס"ז דמותר ועוד דדמי למי שמבקש מחברו שיזכירנו דפסק בס"ג דמותר ועיין במה שנכתוב לקמן בסוף סעיף ג'. אמנם אחר כתבי כל זה מצאתי בספר מסגרת השלחן שהאריך בענין זה של למוד לפני הלאמפי"ן והביא שם מתחלה דעת האוסרין כמו שכתבנו אך לבסוף מסיק בשם כמה גדולים שצדדו להתיר אפילו לדעת הרמב"ן הנ"ל מטעם דלא חשו שמא יטה כ"א בפתילה ובנר בלבד שזה דרכו בחול לאחר שהדליק קצת ראש הפתילה שוב אינו דולק כ"כ כמו בתחלה הלכך צריך להטות השמן אל הפתילה או למשוך הפתילה קצת לחוץ אבל הלאמפי"ן שלנו דרכן הם שדולקין מעת שמתחילין להדליק אותם עד סוף הדלקה בדרך אחד ואין האור מתמעט כלל חוץ בסוף כשנשאר מעט נפט בשולי הכלי אז מתמעט אורו ואז אינו מועיל אם יסבב הפתילה לחוץ כי תיכף חוזר ומתמעט כבתחלה ויותר מתמעט לפי שעושה פחם בראש הפתילה וקודם לכן אין חשש שמא יסבב להרבות האור דמסתמא תקן בע"ש שידלק האור כ"כ כפי הצורך שלו ואם היה רצונו לעשות האור גדול יותר אז היה עושהו מיד גדול יותר וכו' והלכך היכא דנותנים הרבה נפט בלאמפי"ן ועושין האור רק בדרך שדרכו לעשותו בחול כשרוצה ללמוד שוב אין חשש שמא ירצה להרבות אורו ע"ש שהאריך בסברא זו ומסיק שם דכן ראוי לנהוג שימשוך בע"ש הפתילה לחוץ שיהיה אורו רב כדרכו בחול ואז אין חשש שמא יתקנו בשבת עכ"ד בקצרה. והנה אף שאין היתר זה ברור מ"מ יש לסמוך להקל לענין ת"ת שלא לבטל ובפרט אם הוא לומד בביהמ"ד אצל נר של נפט נוכל לצרף דעת האו"ז שמתיר בצבור וס"ל דכל בצבור הו"ל כתרי בחד ענינא ואף דלא קי"ל הכי מ"מ יש לצרף דעתו בצירוף הסברא הנ"ל להתיר. וכ"ז כתבנו אם א"א לו באופן אחר אבל לכתחלה בביתו טוב ונכון שיעשה באופן ההיתר לכו"ע וכמו שיעצנו מתחלה בראש דברינו"

²³ בה"ל סי' ער"ה ד"ה לאור הנר

²⁴ שש"כ פי"ג סעי' לב

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/GBwUrGXgJmSBYBitDGM0T3>

הלכות הדרף היומי

מסכת ביצה

גר שכבה²⁵ ורוצה לחזור ולהדליקו בו ביום, מותר לחתוך הפחם²⁶ שבראש הפתילה כדי שתהא נוחה לידלק אפילו בכלי המיוחד לכך, אבל אם אינו רוצה לחזור ולהדליקו בו ביום, אסור להסיר הפחם אפילו בידו, שהרי הוא מכין מיום טוב לחול.

ה. לכבות את הנר מפני דבר אחר ... אסור

אסור לכבות²⁷ את הנר אפילו צריך לכבותו בשביל הנאת הגוף, כגון שרוצה לשמש מטתו²⁸ אפילו אם היא בעילת מצוה, ואין לו חדר אחר להוציא את הנר לשם, אלא יכפה עליו את הכלי, או יעשה לפניו מחיצה.

וביו"ט שני אם הוא ליל טבילה ואין לו עצה אחרת מותר.²⁹

ו. אין מכבין את הבקעת כדי לחוס עליה ואם בשביל שלא

יתעשן הבית או הקדרה ... משום אבוד ממונ ... אסור

אסור לכבות³⁰ דליקה ביום טוב אפילו רואה ביתו שנשרף³¹, אלא אם כן יש שם חשש סכנת נפשות שאז מותר לכבות ודינו ככיבוי בשבת ובימינו יש חשש פקוח נפש מחמת צנרת הגז, חשמל, ולפעמים גם דיירים ותיקים שקשה לפנותם, ומותר לכבות שריפה בביתו.

במקום שאסור לכבות במה דברים אמורים כשמכבה משום הפסד ממונו בלבד, אבל אם יש צורך אכילה בכבייה זו כגון שעדיין לא גמר סעודת יום טוב ואם ישרף ביתו לא יהיה לו מקום לאכול שם ויפסיד סעודתו, מותר לכבות שהרי כיבוי זה הוא כמכשירי אוכל נפש, שמותר לעשותן ביום טוב.

²⁵ שו"ע ונו"כ תקיד ד

²⁶ ולא חשיב בזה תיקון מנא במה שמסיר הנחלת אבל לחתוך בכלי מגוף הפתילה מסתברא דאסור. מ"ב שם כה

²⁷ שו"ע ונו"כ תקיד א

²⁸ אסור לשמש בפני הנר. מ"ב שם ה

²⁹ בה"ל שם ד"ה או כדי

³⁰ שו"ע ונו"כ שם

³¹ שלא הותר כיבוי היו"ט מפני הפסד ממונ. מ"ב שם א

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/GBwUrGXgJmSBYBitDGM0T3>

הלכות הדרף היומי

מסכת ביצה

אבל אם יוכל לאכול במקום אחר אפילו בבית הנכרי אסור לכבות³², ואם כשלא יכבה ישרפו כלי אכילה ואין לו כלים אחרים לאכול בהן ביום טוב, וגם אי אפשר לשאול כלים מאחרים לצורך אכילת יום טוב ונמצא שיפסיד סעודתו אם לא יכבה מותר לכבות כדי להצילם³³.

בקעת הדולקת ומעשנת את הבית, אסור לכבותה אף על פי שאין לו בית אחר לישיב שם, ויצטרך לישיב בעישון עינים.

וכן אסור לכבות הבקעת בשביל שלא תתעשן הקדרה ויפסד התבשיל³⁴, שהרי אפשר להציל הקדרה מעישון בלי כיבוי ע"י שישליך הבקעת לחוץ, ואם הוא צריך לבקעת זו שמקצתה דולק יפה ומבשל בו קדרתו, ואין לו אש אחרת לבשל בה רק של זו הבקעת, ואי אפשר לו להציל הקדרה מעישון רק ע"י שיכבה מקצת הבקעת שהוא מתעשן מותר לכבות שהרי כיבוי זה לצורך אוכל נפש הוא ממש.

ז. לנחול את העין ביום טוב ... דאינא סננה ... דאפילו

בשבת שרי ... סוף אונלא... אסור

מחלות עיניים³⁵ רציניות הריהן בגדר פיקוח נפש ובכלל זה דלקת עיניים חזקה³⁶.

הסובל כאב קל בעיניים, אל לו לעשות שום טיפול לרפואה³⁷.

³² מ"ב שם י

³³ מ"ב שם יא

³⁴ מ"ב שם ט ושער הציון שם ס"ק יא

³⁵ שו"ע ונו"כ שכח ט

³⁶ חוט שני (ח"ד עמ' קפו).

³⁷ שם כ ומ"ב סד

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/GBwUrGXgJmSBYBitDGM0T3>

הלכות הדף היומי

מסכת ביצה

במקרה של כאב עיניים חזק יותר או במקרה של דלקת עיניים מותר ליתן טיפות בעיניים³⁸, וכן מותר לשים משחה בתוך העין מתוך שפופרת או באמצעות מקלון³⁹.

ובמקום סכנת עוורון ללא סכנת נפשות, כדוגמת הפרדה או קרע פתאומי של רשתית העין, הגורמת לעוורון חלקי או שלם, דעת כמה מהאחרונים⁴⁰ שאין לחלל שבת בכדי להציל את העין. אמנם העיקר להלכה שמחללים שבת בסכנת עוורון של שתי העיניים⁴¹.

אמנם במקרה של איבוד ראייה פתאומי, אפילו רק בעין אחת, ואפילו איבוד ראייה חלקי, או ראייה מטושטשת באופן פתאומי, חובה להבדק אצל רופא עיניים באופן מידי, אף אם הדבר כרוך בחילול שבת, כי יתכן שהדבר מעיד על קיומה של מחלה מסוכנת מאלו שפוגעות תחילה בראייה⁴².

גוף זר שחדר לעין, יש להוועץ מיד ברופא לדעת את הטיפול הדרוש⁴³.

שוה יום טוב לשבת לדינים אלו אולם ביום טוב שני של גלויות⁴⁴ מותר לטפל בעין, אפילו בדלקת קלה, כיון שיש בו קצת חולי אף על פי שאין החולי כולל את כל הגוף.

ואין צריך לומר שמותר לעשות כל שבות מדברי סופרים למי שיש לו מיחוש שמצטער וחלה ממנו כל גופו בענין שאפילו ביום טוב ראשון מותר לעשות לו שבות מדברי סופרים על ידי שינוי, וביום טוב שני אין צריך שינוי כלל.

³⁸ אנלי טל (מלאכת טוחן סי"ז סקל"ח אותיות ד - ז) שיסד שכל אבר שהמכה בו היא בגדר סכנה גמורה, הכאב בו נחשב חולי שאין בו סכנה, אף אם אינו כואב כל הגוף ולא נפל למשכב, וכיון שבעין כל מכה נחשבת פיקוח נפש [כמו שהוכיח שם מראשונים], כאב עיניים נחשב חולי שאין בו סכנה. ונראה שם באנלי טל בהגה"ה, שבש"ך (יו"ד סי' רסב סק"ד) מבואר שלא כל מכה בעין היא פיקוח נפש, ולפי דעה זו אין לומר שכאב בעין נחשב חולי שאין בו סכנה, וראה גם פמ"ג להלן (מש"ז סקמ"ו). וכן פסק בשמו בשש"כ (פל"ד ס"ח הערה מ), וכן פסק בחוט שני (ה"ד עמ' קפו).

³⁹ שש"כ (פל"ד הערה מא) בשם הגרשו"א, שאין שייך בזה משום איסור ממרח, כיון שאין שום כוונה למרח ולהחליק את המשחה בתוך העין.

⁴⁰ מהרש"ם (סי"ז ד"ה וי"א שאם), שו"ת שבט הלוי (ח"ה סי' עג)

⁴¹ הגר"ש קלוגר בחכמת שלמה (סמ"ו). וכן פסקו הגרשו"א בשולחן שלמה (הערה לח). והציץ אליעזר ח"ד סי' פט. ועיין עוד בציץ אליעזר (ח"ה סי' טו פ"י, ח"ט סי' כט וחכ"ב סי' כג). ועיין כמה שהביא בנשמת אברהם (מהדו"ב עמ' תלה) בשם הגר"ש אלישיב שכוונת הגמרא להתיר לחלל שבת אף בסכנת עוורון, אלא שלדעתו אין לחלל שבת בדבר שהרופאים בזמננו אומרים שאין בו סכנה, אף אם בגמרא הוא מפורש להיתר.

⁴² שש"כ (פל"ד ס"ח), נשמת אברהם (מהדו"ב עמ' תלו)

⁴³ שש"כ שם

⁴⁴ שו"ע ונו"כ תצו ב

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/GBwUrGXgJmSBYBitDGM0T3>

הלכות הדרף היומי

מסכת ביצה

ולפיכך מותר ליטול תרופות ביום טוב שני של גלויות⁴⁵. ויש המתירים⁴⁶ נטילת תרופות אף ביום טוב ראשון.

אבל דבר שאיסורו מן התורה אסור לעשות לו ע"י ישראל אפילו ביום טוב שני ואפילו חלה כל גופו אם אין בו סכנה.

ח. למחל עינא מנכרי בשבתא ... כל צרכי חולא עושין על ידי נכרי בשבת ... כל דבר שאין בו סכנה אומר לנכרי ועושה ... מסייע אין בו ממש

כל מקום⁴⁷ שיש צורך בחילול השבת בשביל חולה שיש בו סכנה אין לעשות זאת על ידי נכרי, כי אם היהודי בעצמו יודרו לעשות למען הצלתו של החולה, וזאת משום שהוא יודרו בדבר יותר, וגם שמא יטעו הבריות לחשוב שצרכים לעשות דוקא על ידי נכרי, ובזמן שיחפשו אחר נכרי, תגבר סכנת החולה.

ולכן, למשל, כאשר צריך לנסוע לקרוא לרופא או לקנות תרופות, יודרו היהודי ויסע, או לפחות, ילווה היהודי את הנהג הנכרי כדי לזרזו, ולא יסע הנכרי לבדו.

עם זאת אמרו חכמינו ז"ל, שאותם צרכים חיוניים של החולה שבסכנה שעשייתם אינה נחוצה בו ברגע ויצטרכו להם במשך השבת, אם אפשר, טוב לעשותם על ידי נכרי.

ולפיכך, בימים הקרים כשהחולה שבסכנה זקוק לחימום הבית ואינו צריך לכך ברחיפות, אם אפשר ידליק הנכרי את התנור.

⁴⁵ ש"כ ב ב

⁴⁶ פסקי תשובות הערות סימן תצו הערה 2

2. שו"ת אבני נזר סי' שצ"ד ושגם השפ"א ס"ל הכי, וכן בספר החיים להגר"ש קלוגר זצ"ל סי' שכ"ח פ"ו הו"ד להלכה בס' מנחת יום טוב סי' צ"ח ס"ק קב"א, וע"ע בשערים המצוינים בהלכה סי' צ"ח סקב"א דממג"א סי' תרי"ג סק"ד משמע דליכא איסור רפואה ביום טוב ואפילו ביוה"כ, וע"ע בשו"ת צי"א ח"ה סי' מ"ו פט"ו אות ה' שהשפ"א והאבנ"ז כיוונו בהלכה זו לדברי הריטב"א המובא בשיטמ"ק ביצה כ"ב. דתרופה שההנאה מגעת לו ביום טוב עצמו מותרת.

⁴⁷ כל ההלכות דלהלן מועתקות משמירת שבת כהלכתה פרק לח

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/GBwUrGXgJmSBYBitDGM0T3>

הלכות הדף היומי

מסכת ביצה

כל דבר שהוא נחוץ לצורך החולה שבסכנה, גם אם ניתן לדחות את עשייתו לאחר השבת, אף שליהודי אסור לחלל את השבת בדבר שיש בעשייתו איסור תורה עושין אותו על ידי נכרי.

ולכן, עושין ניתוח, צילום, גבס וכדו' על ידי נכרי, גם אם השעה קרובה למוצאי שבת וניתן להמתין עד אז

וכן מבקשים מן הנכרי לרשום מכתב הפניה לצורך קבלת החולה שבסכנה בבית החולים למחרת חולה שאין בו סכנה, אם אין אפשרות לעשות את הנחוץ לו על ידי יהודי בהיתר, עושין לו על ידי נכרי, לרבות דבר שהוא מלאכה גמורה מן התורה, והוא שעריך לדבר בו ביום.

ולכן מותר לומר לנכרי להדליק אור כדי לראות מה דרוש לחולה⁴⁸, וגם מותר לומר לו לנכרי לכבותו כדי שהחולה יוכל לישון.

מותר לומר לו לטלף לרופא נכרי, לקנות תרופות ואף לנסוע לקנותן על מנת להשתמש בהן בשבת, להסיע את החולה אל הרופא, וכיו"ב.

במקרה של כאב שיניים חזק מותר ללכת לרופא שיניים נכרי כדי לקבל ממנו את הטיפול המתאים, לרבות עקירת השן הגורמת לכאב.

מותר לומר לנכרי לרשום את מדת החום של החולה אף שאין בו סכנה, והוא הדין לכל רישום אחר לצורך החולה, כגון לחץ דם.

במקרה של שבר בעצם, ואפילו אין בו סכנה, מותר לומר לרופא נכרי לעשות צילום ותחבושת גבס.

במקרה של כאב בטן חזק, אפילו אין בו סכנה, והרופא דורש לחמם את איזור הבטן, מותר לומר לנכרי להדליק כר חשמלי כדי להניחנו על הבטן, וגם מותר לומר לו להגביר או להחליש את הזרם.

בארצות הקרות, כשמטערים מחמת הקור, מותר בשבת לומר לנכרי להדליק את ההסקה, מכיון שלגבי צינה כל אדם נחשב לחולה. ואם ישנם בבית ילדים קטנים או זקנים הרגישים לקור, או שיש חולה, אף שאין בו סכנה, מותר לומר לנכרי להדליק את ההסקה גם כשהקור אינו גדול כל כך עד שהגדולים מצטערים,

⁴⁸ ואחר שהאור נדלק, מותר גם לאחרים ליהנות ממנו. ולא צריך שהגוי יסגור את המתנים שבשאר החדרים לפני שידליק את המתג הראשי (ראה לעיל פרק לב סעיף סו), אלא ידליק כרניל, גם אם נדלקות על – ידי זה נורות נוספות, או אפילו תנור השמלי אשר נמצא עליו מבעור – יום אוכל מבושל, ומותר ליהנות מן האור הנוסף או מן האוכל שהתחמם.

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/GBwUrGXgJmSBYBitDGM0T3>

הלכות הדרף היומי

מסכת ביצה

בימות הקיץ החמים מותר לומר לנכרי להפעיל את המאוורר או את המזגן, אם הוא מצטער הרבה מחמת החום, או שנמצא במקום חולה שאין בו סכנה.

והוא הדין כשהמזגן מקרר את הבית והקור מפריע לבני הבית, כשאין אפשרות אחרת למנוע את הקור, מותר לומר לנכרי להפסיק את פעולת המזגן.

מותר לבקש מרופא נכרי לכתוב מירשם (רצפט) לחולה שאין בו סכנה, ואם אין לרופא מכשיר כתיבה והוא איננו יכול לקחתו בעצמו מאצל היהודי, אף מותר ליהודי להגישו לו.

מותר לרופא יהודי לנסוע בשבת בתוך העיר בכל כלי תחבורה המופעל על ידי נכרים על מנת להגיע אל חולה יהודי, אפילו אין בו סכנה, אם אמנם הדרך ארוכה ואין הוא יכול ללכת אל בית החולה ברגל. וכשם שמותר לו לנסוע בתחבורה זו אל בית החולה, כך מותר לו גם לחזור הביתה בדרך זו⁴⁹.

חולה במקצת, היינו שאין לו צער גדול וגם לא חולי המורגש בכל הגוף שאסור לחלל עליו את השבת על ידי יהודי אפילו בדבר שאין בו אלא איסור דרבנן, ואפילו אם יעשנו דרך שינוי, אולם התירו לעשות ע"י נכרי דבר שאינו מלאכה גמורה ואינו אסור אלא איסור דרבנן. ואילו במקרה של מיחוש בעלמא אסור לטפל כל טיפול שהוא, לרבות טיפול על ידי נכרי.

לפיכך במקרה של נזלת קשה מותר לנכרי ליתן טיפות באף, וכן ליתן בו משחת אף, אך אסור לו להפעיל מכשיר לעשיית אדים, באשר יש בכך משום חשש איסור תורה, ואין לכך היתר אלא אם כן הסובל שוכב בעטיה של הנזלת או שנחלש כל גופו בעטיה.

בכאב שיניים קל אסור לעשות כל טיפול שהוא, אפילו על ידי נכרי.

מותר לומר לנכרי לטפל בפצע שטחי, אם הפצוע מצטער מחמתו, ובלבד שלא יאמר לנכרי לעשות דברים שבעשייתם יש משום איסור תורה.

לפיכך מותר לתת לנכרי להניח תחבושת מרוחה במשחה על גבי פצע הגורם לכאב, אבל לא על גבי פצע שאינו גורם לכאב, ואסור לומר לנכרי למרוח את המשחה על התחבושת בשבת.

⁴⁹ ובמקום שיש צורך בתשלום, מה טוב, אם יוכל לקבוע עם הנהג לשלם לו את דמי – הנסיעה לאחר השבת, או שיבקש מנכרי אחר לשלם לנהג במקומו. אין הנהג מסכים, וגם אין נכרי אחר שישלם לנכרי את המגיע לו, במקום שיש בו עירוב מותר לרופא לקחת עמו אמצעי תשלום כגון כסף, כרטיסיה או כרטיס – מנוי, ואם אפשרי הדבר יקה הרופא אותם בשינוי, כגון בתוך כובעו. אבל אל לו לקבל בשבת חזרה את יתרת התשלום, או את כרטיס – המנוי והכרטיסיה, וכן לא יבקש מן הנכרי קבלה על התשלום. עם כל זה יש לשאול שאלת חכם, כי יש כאן חשש של מראית העין.

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/GBwUrGXgJmSBYBitDGM0T3>

הלכות הדרף היומי

מסכת ביצה

וכן מותר לומר לו לנכרי להוציא את המשחה משפופרתה ולתתה על גבי הפצע, או להוציאה ממיכלה במקל וליתן אותה במקום הדרוש, בלי למורחה על הפצע, ומותר לשים אח"כ גם תחבושת על המשחה.

אסור לומר לנכרי לחתוך תחבושת, אם היא גדולה מדי, אבל מותר לומר לו שיהדקה בקשר כפול, אם אמנם זה קשר שישוּב להיפתח.

בפצעים רציניים יותר מותר לומר לנכרי לטפל כל טיפול שדרוש, כי אז דין הפצוע כדין חולה שאין בו סכנה,

במקרה של נקע שאינו גורם כאב חזק, מותר לומר לנכרי להניח על מקום הכאב קרח הגורם להרגעת הכאב, ואם לא יכול להניח קרח או שאין בנמצא, מותר לומר לנכרי לשים רטיה רטובה (קומפרס), מכיון שאין בזה אלא איסור דרבנן, ומוטב לומר לנכרי שיקח לצורך זה מטליות נקיות לגמרי.

וכן מותר לומר לנכרי למרוח את איזור הכאב בשמן או בקמפור נוזיל, אבל לא במשחה. ואם הנקע גורם לכאב חזק, מותר לומר לנכרי לעשות את כל הדרוש לריפוי הנקע ולהרגעת הכאב, מכיון שאז משתנה דינו של זה לדין חולה שאין בו סכנה

אף כי מותר ליהודי לפתוח פצע כדי להוציא מוגלה ממנו, טוב לעשות זאת על ידי נכרי.

יולדת, מותר לחלל עליה שבת ויו"ט, וכמבואר לעיל פרק לו סעיף ד, אבל אמרו חז"ל, שהואיל ותהליך הלידה הוא תופעה טבעית, הרי אם אפשרי הדבר, יעשו את צרכיה על ידי נכרי, אם אמנם לא יחול בשל כך כל עיכוב בעשיית הדברים שצריך לעשותם לצורכה.

יולדת מן היום השמיני ואילך, דהיינו אחר שעברו שבע יממות מגמר הלידה, ועד סוף שלושים יום ללידתה, דינה כדין חולה שאין בו סכנה, ועושין כל צרכיה הרפואיים על ידי נכרי, לרבות דבר שהוא מלאכה גמורה מן התורה

הואיל ומחמת חולשתו הטבעית, יש לכל ילד קטן דין חולה שאין בו סכנה, מותר לומר לנכרי לעשות כל דבר שנחוץ לבריאותו.

ולכן מותר לומר לנכרי לבשל ולחמם אוכל בשביל ילד קטן, אם הלה זקוק לאוכל חם, ואין אפשרות להשיג כעת אוכל כזה, ואם אפשר שהנכרי גם יאכיל את הקטן, יעשה גם את זאת, שהרי יש שהתבשיל שבישל מוקצה הוא.

מותר לומר לנכרי לרסק פירות וירקות, כגון תפוח – עץ בשביל ילד קטן הזקוק לכך.

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/GBwUrGXgJmSBYBitDGM0T3>

הלכות הדרף היומי

מסכת ביצה

ילד קטן המפחד מפני החושך או עלול להגיע לידי פחד בגינו, מותר לומר לנכרי להדליק אור בשבילו, ומותר גם לאחרים ליהנות מאור זה. וכן מותר לומר לנכרי לכבות את האור כדי שהקטן יישן.

מותר לומר לנכרי לשאת ילד קטן חולה, אף שאין בו סכנה, דרך רשות הרבים גמורה, או להסיעו במכונית כדי להביאו לרופא.

בכל מקום בו מותר לנכרי לעשות מלאכה עבור החולה, מותר לחולה לסייע לו מעט במקרה בו המלאכה החתה נעשית גם ללא סיועו, שמסייע אין בו ממש⁵⁰.

לכן מותר לחולה לפתוח למעמץ בעיניו כדי שיכנסו בהם הטיפות או המשחה, וכדומה.

וכן מותר לו לפתוח פיו ולהטותו לפי בקשת הרופא לצורך טיפול שיניים⁵¹.

דף כב:

ט. זכמה פת עבה אמר רב הונא טפח

כבר התבאר במסכת פסחים דף לו. שאין עושין מצה⁵² עבה טפח שכשהיא עבה כל כך יש לחוש שמא לא ישלוט חום האש בתוכה ותתחמץ בתוכה בשעת אפייתה, אבל פחות מטפח אפילו משהו מותר לעשות לכתחלה מעיקר הדין, לפי שחום התנור שולט בתוך עוביו כשאין בו טפח.

ומכל מקום טוב לעשות המצות רקיקין דקין שאין ממחרין להחמיץ כל כך כמו העבות כשעדיין הן חוזן לתנור⁵³,

אם עבר ועשה מצות עבות טפח או יותר מותרות באכילה, ומכל מקום יש לעיין בתוך עוביה אם נאפית יפה ולא נתחמזה שם, ואף על פי כן טוב שלא ליקח אותה למצות מצוה. ויש אוסרין אם היה עביה טפח⁵⁴.

י. פת מרובה ואמאי קרו ליה פת עבה משום דנפישא בלישה
... משום דקא טרח טירחא דלא צריך

⁵⁰ רמ"א שכח יזו מ"ב ס

⁵¹ מ"ב שם ס"ק יא

⁵² שו"ע ונו"כ תס ה

⁵³ רמ"א ובה"ל שם ד

⁵⁴ מ"ב שם ס"ק יז

הלכות הדרף היומי

מסכת ביצה

וכן התבאר שם שמותר לאפות תנור מלא פת אף על פי שאינו צריך ביום טוב אלא פת אחד, מפני שהפת נאפה יפה כשיש פת הרבה בתוך התנור, ונמצא שאפיית כל הפת היא צורך יום טוב.

אבל אם אינו צריך אפילו פת אחד ביום טוב אסור להערים ולומר אוכל פת אחד ביום טוב כדי להתיר לו לאפות פת הרבה, שלא התירו להערים אלא כשכל המלאכה נעשית בבת אחת כגון שאופה ככר אחד גדול מאד כדי שיותיר ממנו לחול, אבל לא כשאופה ככרות הרבה ואוכל אחד מהן ביום טוב כיון שאין דרך להניחה בתוך התנור בבת אחת, אלא בזה אחר זה וכל אחד ואחד הוא מלאכה בפני עצמה, לפיכך אפילו אם רוצה לאפות כולן בבת אחת לא חלקו חכמים בין אפייה לאפייה ואסרו להערים בכל ענין.

וכל זה בתנורים שלהם שהיו קטנים והיו מדבקים הפת סביב דפנות התנור, ומתוך שיש בו פת הרבה אין מקום לחומו להתפשט והפת נאפה יפה, אבל בתנורים שלנו שמניחים הפת על שולי התנור אפילו הוא קטן מאד אסור לאפות בו יותר ממה שצריך לו ביום טוב.

ויש שאין מחלקין בין תנורים שלנו לתנורים שלהם ויש לסמוך על דברייהם בשעת הדחק, כגון מי שלא הניח ערוב תבשילין וצריך לו פת לשבת מותר לו לאפות בערב שבת לצורך השבת אם הוא צריך לפת אחד בו ביום עצמו.

ובתנורים בזמננו החשמליים או הפועלים ע"י גז, העשויים בטכניקות העוזרות בתוכו את החום ומפזרים אותו לכל צדדי התנור כהוגן, אין כלל נפק"מ אם אופה פת אחד או הרבה פת. ולכן אין להקל אף בשעת הדחק ואסור לאפות אלא מה שצריך לאותו היום בלבד.

יא. אין מנבדין בית המטות ביום טוב

בזמנינו שכל העיר מרוצפת מותר לטאטא את הבית⁵⁵. ואף החצר היוצאת מהבית אם היא מרוצפת מותר לטאטא שהרי היא כהמשך לבית המרוצף ואפילו אם אינה מקורה⁵⁶.

⁵⁵ ביאור הלכה סי' שלו סעי' ב ד"ה ויש מחמירין אמנם אין להשתמש במטאטא קש שיש לחשוש ששיברו קיסמיו וכן כל כיו"ב כיון שעיי"ז מתקלקל המטאטא והרי כסות כלי ואע"ג שמקלקל אינו מלאכה מ"מ אסור לכתחילה וכמבואר במ"ב שלו ס"ק יד אבל אם אין חשש שישתברו קיסמיו מותר וכמבואר בבה"ל שם סעי' ב ד"ה שלא ישתברו ועיי"ן שמירת שבת כהלכתה פכ"ג סעי' א ובהערות שם)

⁵⁶ שמירת שבת כהלכתה פכ"ג הערה י

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/GBwUrGXgJmSBYBitDGM0T3>

הלכות הדרה היומית

מסכת ביצה

ומקום שאינו מרוצף אסור לטאטא בין בשבת ובין ביום טוב⁵⁷ ואפילו אם הוא מרוצף, אם רוב הבתים באותו מקום אינם מרוצפים, אסור לטאטא שגוזרים אנו מרוצף אטו שאינו מרוצף⁵⁸.

אסור לשטוף את הרצפה גם בזמן הזה שכל העיר מרוצפת⁵⁹ בין במטלית ובין במגב⁶⁰.

מותר לגרוף נזלים שנשפכו על הרצפה בעזרת מגב⁶¹ ואפשר שמותר גם ליתן מים על המקום המלוכלך שברצפה בלבד ולגורפו⁶².

יב. ואין מניחין את המוגמר ביום טוב

מותר לעשן⁶³ פירות כלומר שמפזר מיני בשמים על גבי גחלים תחת הפירות כדי שיקלטו טעם הבושם, ויהיו יותר טובים לאכילה. ואף על פי שהגחלים נכבים קצת בתחלת הנחת הבשמים עליהם וכיבוי זה אין בו צורך אוכל נפש ממש, שהרי הפירות ראויין לאכילה בלא עישון מכל מקום כיון שהוא חפץ לאכול כך התירו לו חכמים כיון שאין כאן כיבוי גמור שהרי סופו מבעיר.

במה דברים אמורים כשמפזר את הבשמים על גבי גחלים שהובערו כבר לצורך אוכל נפש או לצורך שאר דברים שמותר להבעיר בשבילם ביום טוב, אבל אסור להבעיר עצים כדי לפזר מיני בשמים תחת הפירות על גבי גחלתן, לפי שהנאה זו של טעם הבשמים אינה צריכה לכל נפש אלא להמעוננים ומפונקים בלבד, ולא התירה התורה לעשות שום מלאכה ממלאכות אוכל נפש אלא לדבר שהוא צריך לכל נפש שנאמר אך אשר יאכל לכל נפש וגו'.

ואפילו על גבי גחלים שהובערו כבר אין לפזר מיני בשמים כדי שיהיה ריח בבית או בכלים דכיון שאין כאן צורך אכילה כלל, ולא התירו אפילו הבערה מועטת שהבשמים מתבערים על הגחלים.

⁵⁷ כיון שמזוין עפר ממקומו גם משוה הגומות בכיבודו שמתמלאין הגומות מהעפר ובבית הוי בנין ושדה הוי חורש ואע"ג דאינו מתכוין לאשווי גומות אפ"ה אסור דפסיק רישא הוא ויש אומרים דהיישנין שמא מתוך טרדתו לכבוד וליפות הקרקע ישכח וישוה הגומות במתכוין: (מ"ב שם ס"ק ו)

⁵⁸ שו"ע שם סעי' ב ובאה"ל שם

⁵⁹ ואע"ג שבכיבוד לא גזרו בכל העיר מרוצפת היינו כיון שכיבוד נצרך יותר מהדחה (שם)

⁶⁰ שלז סעי' ג ומ"ב ס"ק יז

⁶¹ אמנם ע"י מטלית המיוחדת לכך מותר רק בכמות מועטת אבל בכמות מרובה של נזלים אסור שמא יסחוט (שם)

⁶² שמירת שבת כהלכתה פכ"ג סעי' ז והערה כו

⁶³ שו"ע ונו"כ תקיא ד

להצטרפות להלכות הדרה היומית להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/GBwUrGXgJmSBYBitDGM0T3>

הלכות הדרף היומי

מסכת ביצה

ואף על פי שההבערה הותרה אפילו שלא לצורך אכילה, מכל מקום לא הותרה אלא אם כן יש בה צורך יום טוב וצורך זה הוא שוה לכל נפש.